

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pasivní legitimace při uplatnění nároku na náhradu škody způsobené exekutorem

Ani exekutoři nejsou neomylní a mohou při výkonu svého povolání způsobit účastníku exekučního řízení majetkovou újmu[1]. Může tedy nastat i takový případ, kdy je v rámci exekučního řízení způsobena škoda například povinnému tím, že exekutor nezapočetl částku, kterou mu odvedl peněžní ústav na základě vydaného exekučního příkazu na dluh povinného. Tím, že nedošlo ke snížení dluhu, vznikla povinnému škoda a její náhrady se povinný může domáhat. Z toho vyvstává otázka, koho poškozený může v žalobě o náhradu škody označit jako žalovaného, respektive kdo je pasivně legitimován k uspokojení takového nároku.

Až do 31.12.2012 byla odpovědnost exekutora upravena v ustanovení § 32 exekučního řádu tak, že „*exekutor odpovídá za škodu tomu, komu ji způsobil v souvislosti s činností podle tohoto zákona [exekučního řádu]*“, přičemž „*odpovědnost státu za škodu podle zvláštního právního předpisu tím není dotčena*“. Zvláštním právním předpisem je v tomto smyslu míněn zákon č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) (dále jen „**zákon o odpovědnosti za škodu**“). Bylo tedy otázkou, jaký je vzájemný vztah odpovědnosti exekutora a odpovědnosti státu, neboť právní řád na ni odpověď neposkytoval, ani jednoznačně nestanovil přednost či dokonce výlučnost odpovědnosti státu před odpovědností exekutora. Takováto formulace § 32 tak nemohla mít za následek neúspěšné vymáhání nároku na náhradu škody po státu či exekutorovi z důvodu nesprávné pasivní legitimace. Až do uvedeného data tedy platilo, že odpovědnost exekutora a odpovědnost státu stála vedle sebe a záleželo jen na poškozeném, v tomto případě povinném, po kom se bude náhrady škody domáhat.

S účinností od 1.1.2013 však dle upraveného znění ustanovení § 32 exekučního řádu platí, že „*nestanoví-li zvláštní zákon jinak, odpovídá exekutor za škodu*“. Pro exekuční řízení zahájená po 1.1.2013 tak platí, že za škodu způsobenou exekutorem při výkonu exekuční činnosti, sepisování exekutorských zápisů a činnosti vykonávané z pověření soudu podle zákona o odpovědnosti za škodu[2] se musí poškozený domáhat svého nároku nejdříve po státu. Odpovědnost státu tak se vztahuje na výše uvedené činnosti, zatímco exekutor sám odpovídá pouze za ostatní činnosti podle exekučního řádu, čímž může například být poskytování právní pomoci, provádění dobrovolných dražeb či úschovy prováděné k žádosti fyzických nebo právnických osob.

Výše uvedené rozlišování je i po sedmi letech od předmětné změny exekučního řádu stále aktuální, a to zejména s ohledem na skutečnost, že průměrná doba trvání celého exekučního řízení je 10 let[3].

Otázku pasivní legitimace ve vztahu k exekučním řízením zahájeným před 1.1.2013 řeší přechodné ustanovení obsažené v části druhé čl. IV bodu 1. zákona č. [396/2012](#) Sb., kde je výslovně uvedeno, že řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti novely se dokončí podle dosavadních právních předpisů, tedy ve znění před nabytím účinnosti předmětné novely. Toto potvrdil Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 28.4.2015 pod sp.zn. 30 Cdo 825/2014, kde zároveň odkazoval na předchozí koncepci spočívající v tom, že ani jedna z odpovědností není upřednostněna a poškozený má možnost uplatnit náhradu škody vůči státu nebo vůči exekutorovi, případně vůči oběma současně[4].

Otázkou pasivní legitimace se zabýval Nejvyšší soud i v nedávné době, kdy potvrdil možnost volby pasivní legitimace pro exekuční řízení zahájená před 1.1.2013, tedy že odpovědnost exekutora a státu za škodu ve smyslu ustanovení § 32 exekučního řádu stojí vedle sebe[5]. V této souvislosti však zdůraznil, že tato opakovaně potvrzená koncepce se již nevztahuje na exekuční řízení zahájená po uvedeném datu.

Původní možnost volby pasivní legitimace byla pro poškozeného výhodnější, neboť mohl preferovat přímé uplatnění nároku na náhradu škody po exekutorovi před formalizovanějším postupem v případě uplatnění nároku na náhradu škody po státu.

Při uplatňování náhrady škody vůči exekutorovi se jedná o standardní postup jako v případě jakékoliv jiné pohledávky, tj. zaslání předžalobní výzvy a následně podání žalobního návrhu k věcně a místně příslušnému soudu.

Oproti tomu při uplatnění nároku na náhradu škody způsobené exekutorem po státu musí poškozený dodržet postup dle zákona o odpovědnosti za škodu, kdy dle ustanovení § 14 zákona o odpovědnosti za škodu musí takovýto nárok být nejprve uplatněn u příslušného orgánu, kterým je v tomto případě Ministerstvo spravedlnosti.

Ministerstvo spravedlnosti má následně lhůtu šesti měsíců pro rozhodnutí, zda poškozenému přizná náhradu škody či nikoliv a zároveň pro jeho případné odškodnění. Teprve v případě, kdy Ministerstvo spravedlnosti poškozeného ve lhůtě šesti měsíců neodškodní, se poškozený může obrátit se svým nárokem na soud. Pokud by se poškozený obrátil na soud ihned, jde o nedostatek podmínky řízení, kterou sice odstranit lze, avšak soud do té doby nesmí rozhodnout o věci samé.

Závěr

Z výše uvedeného vyplývá, že dřívější koncepce, kdy poškozený měl možnost volby, po kom vymáhat náhradu škody způsobené exekutorem, byla pro poškozeného výhodnější, neboť se mohl žalobou obrátit na soud a vymáhat nárok na náhradu škody přímo po exekutorovi. V tomto také měl možnost podání návrhu na vydání předběžného opatření, kterým mohl ovlivnit kroky exekutora v probíhajícím exekučním řízení, a tím tak zabránit případné další škodě. Ve vztahu k exekučním řízením zahájeným po 1.1.2013 již poškozený tuto možnost volby nemá a musí uplatňovat nárok na náhradu škody takřka výhradně po státu, a to způsobem stanoveným v zákoně o odpovědnosti za škodu.

Mgr. Kateřina Hánová,
advokátní koncipientka

[Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Na strži 2102/61a
140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533
Fax: +420 270 005 537
e-mail: info@tdpa.cz

[1] V rámci tohoto článku bude pro přehlednost používán termín „škoda“, jelikož se článek dotýká jak předchozí právní úpravy, jež užívala termínu „škoda“, tak současné právní úpravy, ve které je užíván termín „majetková újma“

[2] viz ustanovení § 4 odst. 1 zákona o odpovědnosti za škodu

[3] viz údaje uveřejněné k datu 23.10.2016 na oficiálních stránkách Exekutorské komory, k dipozici >>> [zde](#).

[4] viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30.7.2008, sp. zn. 25 Cdo 970/2006

[5] viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30.1.2019, sp. zn. 30 Cdo 193/2017

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva – právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti – jaké přinesla změny?](#)